

GŁOS LITWY

*Warszawa
R. Ph. T. T. T.*

Przebieganie i ogłoszenia:
w administracji 3 rb.
z dostawą 11 rb.
Cena numeru 50 kop.

Jeżeli ogłoszenia:
za wiersz jednorazowy:
przed tekstem 3 rb.
za tekstem 1 rb. 50 k.

WYCHODZI CODZIENNIE OPRÓCZ DNI POŚWIĄTECZNYCH.

Adres Redakcji i Administracji: zauł. Ś-go Ignacego 5, m. 5.

Otwarte g. 10

Deklaracja prezesa ministrów litewskich Galwanowskiego.

15. b. m. na posiedzeniu Rady Stanu Litwy prezes ministrów E. Galwanowski oświadczył co następuje:

Zespolenie wszystkich sił Litwy w celu obrony kraju stało się zadaniem był. gabinetu koalicyjnego (Sławewicza). Zastługą jego wiekopomną jest i będzie osiągnięcie tego zadania. Z biegiem czasu wszakże oraz z rozwojem twórczej pracy państwowej zachodzi potrzeba stworzenia ze wszystkich organów państwowych silnego organizmu o jednej woli, któryby był w stanie, pracując zgodnie i nadal, wzmocnić aparat państwowy i jaknajszybciej zaspokoić główne potrzeby naszego życia państwowego.

Sytuacja międzynarodowa Litwy jest najzupełniej pewna i dziś nie może być żadnych wątpliwości co do jej przyszłości: Litwa będzie państwem niepodległym.

Na konferencji pokojowej w Paryżu ją wyraźnie oddzielono od Polski. Ze dotychczas nie uczyniono z nią tego samego w stosunku do Rosji, tłumaczy się to jedynie przez to, że w Rosji nie ma dotychczas uznanego przez państwa rządu, który by mógł złożyć oświadczenie, iż Rosja uznaje ją za państwo zupełnie niezależne. Niepodległość Litwy popiera Konferencja Pokojowa, będzie ją popierała i Liga Ludów, która rozpocznie swą pracę, niezwłocznie po tem, gdy Stany Zjednoczone ratyfikują pokój.

Udział w Lidze Ludów potężnej i znajdującej się daleko od Europy demokracji amerykańskiej gwarantuje przyszłość drobnych ludów Europy. Że się Ameryka interesuje losem Litwy, świadczy naprz. praca w Litwie przedstawicieli amerykańskiego ministerjum aprowizacji oraz to co dostarcza Ameryka Litwie, stawiając łatwe warunki. Gorąco popiera dążenia Litwy najstarsza i najpotężniejsza na świecie demokracja angielska, której dwie misje, wojskowa i polityczna, w Litwie już pracują, a wkrótce ma przybyć też misja ekonomiczna. Stwierdzam z przyjemnością, że Francja która pierwsza przysłała swą misję do Litwy, w miarę coraz lepszego poznawania naszego stanu coraz bardziej okazuje nam swą sympatię i coraz energiczniej pomaga w pracy nad stworzeniem państwa.

Co się tyczy naszego stosunku do sąsiadów, muszę zaznaczyć, że pod tym względem sytuacja Litwy coraz jest lepszą. Mamy nieplonną nadzieję, że wymagana przez nas i przez koalicję ewakuacja Niemców z Litwy wkrótce będzie już doprowadzona do końca. Jednocześnie też wojsko niemiecko—rosyjskie, które pracują w kontakcie z wojskiem niemieckim, będzie musiało usunąć się z Litwy. Rząd Litewski przygotowany jest na to by w razie potrzeby usunąć tę tak zwaną armję niemiecko—rosyjską z swego terytorjum ręką zbrojną.

Walka z bolszewikami o tyle była dla nas pomyślna, że już cała Litwa wolną jest od nich i otrzymała, jak inne państwa bałtyckie, propozycję zawarcia pokoju. Rząd Litewski w porozumieniu z rządami państw bałtyckich zgadza się na pertraktacje z bolszewikami tylko o sprawie zawieszenia broni. Rząd Litewski sądzi, że Litwa, broniąc swej niepodległości, może walczyć z sąsiadami wtedy tylko, gdy niepodległości tej grozi niebezpieczeństwo. Wyklucza on możliwość wtrącania się do ich spraw wewnętrznych, a więc i do spraw rosyjskich.

Muszę stwierdzić ze smutkiem, że nasze stosunki z Polakami nie są takie, jakby być powinny. Polacy władają teraz dużym obszarem Litwy, który się odziera od reszty Litwy tak zwaną linią demarkacyjną. Linja ta była wytknięta wyłącznie ze względów wojskowych.

Nieraz zdarzały się starcia między nimi a naszym wojskiem; do dziś dnia znajdują się oni tej strony linii demarkacyjnej.

Rząd doskonale rozumie swój obowiązek bronięcia tych litwinów, którzy chwilowo się znaleźli za linią demarkacyjną pod władzą polską i stara się dopomóc im w ich ciężkim losie.

Oprócz kwestji stosunku względem Polski, Litwa ma jeszcze wewnętrzną sprawę polską. Przeszłość nasza udzieliła w spadku Litwie sporo wpływu polskiego. Żaden rząd litewski nie ma zamiaru tępić język polski w życiu państwowym i społecznym Litwy. Od początku nie robiliśmy żadnej różnicy między mówiącymi po polsku lub po litewsku obywatelami Litwy i wszystkich zarówny przyjmowaliśmy do pracy państwowej. Niektórzy wszakże nie odpowiedzieli temu zaufaniu,

jakiem ich darzyliśmy.

Rząd Litewski uważa za swój obowiązek stanowczo podkreślić, że on i nadal przestrzega praw języka polskiego, nie prześladowuje i nie będzie prześladował Polaków jako Polaków, lecz jedno-

ześnie będzie bronił państwa przeciwko wszelkim nadzwyczajnym. Rząd będzie się starał o jaknajlepsze stosunki z państwem polskim, lecz nie ustąpi w kwestiach żywotnych narodu i państwa litewskiego.
(D. n.)

KOMUNIKAT POLSKIEGO SZTABU GENERALNEGO.

Z dnia 24 października.

Front litewsko-białoruski.

W rejonie Połocka bolszewicy wprowadzając do akcji nowe siły, w dalszym ciągu uporczywie ata-

kują nasze oddziały. Na reszcie frontu bez zmiany.

Front wołyński.

Spokój.

W zast. Szefa Sztabu Generalnego
Haller, m. p. pułkownik.

KOMUNIKAT LITEWSKIEGO SZTABU GENERALNEGO.

(Z „Lietuvy“ kowieńskiej).

Z dnia 21 października.

Na froncie Dźwiny gdzie niedługo strzelanina z karabinów i kulomiotów. Na lewym odcinku ostrzeliwano nas z armat. Wzięliśmy jeńców.

Na linii kolczakistów nic szczególnego. Wywiadowcy śledzą ich poruszenia. W Sałasach rozbroiliśmy kolczakistów i odebraliśmy materiał bojowy.

Generał Lejtenant.
Nastopka.

16 b. m. Awałow-Bermondzt zwrócił się do „Sejmu Ustawodawczego w Kownie“ (Rady Stanu Litwy?) i Ministra Spraw Zagranicznych, wskazując na to, że armja litewska koncentruje się w okolicy Szadowa i Bejsagoły i że dochodzą go wieści o zamiarze jej atakować wojska rosyjskie. Bermondzt zapewnia rząd litewski, że nie ma zamiaru przeszkadzać państwu litewskiemu w budowie swej niepodległości, gdyż uznaje zasady Wilsona i zupełną suwerenność Litwy w określeniu swej przyszłości politycznej. Bermondzt sądzi, że uda mu się porozumieć z Litwą przeciwko bolszewikom.

Ultimatum naczelnego dowódcy wojsk litewskich.

PARYŻ 24—X (PAT) Z Kopenhagi donoszą, że naczelnny dowódca wojsk litewskich, wystosował do gen. Eberhardta ultimatum, którym domaga się wycofania jego wojsk z Radziwiliszek w ciągu 24-ch godzin.

Wojska Judenicza zajęły zakłady Putilowskie.

LONDYN 24—X (PAT) Dzienniki londyńskie donoszą, że wojska Judenicza zajęły zakłady Putilowskie.

Niemcy zaciągają pożyczkę.

BERLIN 24—X (PAT) Niemcy zaciągnęły w konsorcjum banków holenderskich pożyczkę 60 milionów florenów na zakup surowców.

Główna kwatera Judenicza w Carskim Siole.

KOPENHAGA 24—X (PAT) Główna kwatera Judenicza od niedzieli znajduje się w Carskim Siole.

Starcia na morzu okrętów estońskich i angielskich z bolszewickimi.

WIEDEN, 24.10. (PAT) Admiralicja angielska donosi o starciu okrętów estońskich i angielskich z bolszewickimi torpedowcami, których dwa zatopiono w zatoce Kopeny.

Trocki znosi rady żołnierskie.

WIEDEN, 24.10. (PAT) Donoszą, że Trocki zaproponował zniesienie rad

Ostatnie wiadomości.

Caillaux przed sądem.

PARYŻ 24 — X (PAT) Wczoraj przed sądem najwyższym rozpoczęła się rozprawa przeciw byłemu prezydentowi ministrów Caillaux.

W awanturze bałtyckiej postawione jest całe zagadnienie rosyjskie.

„Niemcy chcieli narzucić pewne warunki rzekomemu „zachodniemu rządowi rosyjskiemu“, który stabykował grono komparsów w Berlinie. Program niemiecki był wręcz przeciwny programowi angielskiemu, który przedstawiono do przyjęcia drugiemu pseudorządowi rosyjskiemu, rezydującemu w Rewlu. Gdy program angielski przewidywał niepodległość zupełną Estonii i Łotwy, program niemiecki zapewniał im tylko zwykłą autonomię.

„Jeżeli chcemy zupełnego upadku Rosji, bądź pozostawiając ją w chaosie bolszewizmu, bądź stosując na północy system przeciwny, stosowanemu na południu, Niemcy zawsze nas przewyższą. Są o wiele lepiej od nas uzbrojone od wszelkiej gry skrajnej. Niemcy dostarczyły instruktorów i pieniędzy bolszewikom. Dostarczają ich też stronnikom carystu. W Rosji, podobnie jak w całej Europie, po wojnie jak przed wojną, Niemcy celują w robocie burzącej.

„Naszą rolą, przeciwnie, jest odbudowa. Dlaczego wojska i intrygi niemieckie kierują się na wschód? Dlatego, że zostawiliśmy tam pustkę. Dlaczego można w Niemczech fabrykować rzekomy rząd rosyjski? Dla tego że aljanci nie mogli jeszcze zdecydować się na uznanie urzędowe rządu Kołczaka i Denikina.

„Niechajże od tego zaczną“.

Sprawa Niemców nad Bałtykiem.

Pogląd Naczelnika Państwa Polskiego.

Korespondent warszawski „Times'a“, p. Lumby rozmawiał z Naczelnikiem Państwa Polskiego o awanturze Goltza.

Naczelnik Państwa oświadczył mu: Wpływy Niemiec nad Bałtykiem obecnie wzrosły, wpływ Ententy zmalał.

Wojny z bolszewikami dla Polski nie obawiam się. Militarnie jesteśmy silni, potrzebna jest nam tylko pomoc w dziedzinie gospodarczej, a tej nam mogą aljanci użyzyć.

Ogromne niebezpieczeństwo stanowi armia niemiecka w Litwie. Von der Goltz to tylko narzędzie przedsięwzięcia Ludendorfa. Monarchiści niemieccy wiedzą, że u siebie w kraju na razie na nic liczyć nie mogą, korzystają więc z ziem nadbałtyckich i Rosji, aby tam skoncentrować swe siły. Grają oni podwójną rolę: zajmują Kurlandję, aby zapobiec posuwaniu się naprzód bolszewików, a jednocześnie dopomagają im przeciw Polsce. W stosownej chwili ofiarują oni swe przymierze Judeniczowi, Denikinowi i Kołczakowi i w każdym razie będą usiłowali mieć atuty rosyjskie w swoim ręku.

Gdyby Entente'a zmusiła armję Goltza do opuszczenia ziem nadbałtyckich, byłoby to wielką ulgą dla całej Europy wschodniej. Jeżeli Niemcy tam zostaną, nieunikniony jest zatarg pomiędzy nami a Niemcami.

ewakuacji. Gen. Eberhard poparł propozycję pułk. Wirgolicza, by w ten sposób uniknąć starć i pomysłnie dokonać ewakuacji wojsk niemieckich.

Niemcy a Łotwa.

BERLIN, 17.10. (LBT.) Wobec aresztowania w Rydze pełnomocnika rządu niemieckiego, rząd ten zażądał wyjaśnień od przedstawiciela łotewskiego w Berlinie i zagroził powzięciem środków agresywnych.

Ukraina a Denikin.

BERN, 16.10. (LBT.) Ukraińskie biuro prasy podaje decyzję Ukraińskiej Rady narodowej odwołania ukraińców z armii Denikina wobec kroków nieprzyjacielskich armii rosyjskich przeciwko Ukrainie i Łotwie.

Komunikat bolszewicki.

MOSKWA, 18.10. My Po zaciętych walkach zajęliśmy Fastow. W rejonie Czernihowa przeszliśmy do ataku, i obecnie stoimy w 20 wiorstach na północny wschód od miasta. W rejonie Woroneża nasza kawalerja podeszła na 10 wiorst do miasta. Pomiędzy Wołgą a Donem przeciwnik przeszedł do ataku i odparł nasze oddziały nieco nazad. W rejonie Urału i Orenburgu — spokojnie.

W rejonie Kurganu nasze wojska posuwają się śladem ustępującego przeciwnika.

Łotwa a Ententa.

KOPENHAGA, 18.10 (LBT). Z Paryża podają, że rząd łotewski z powodu zbyt wygórowanych wymagań, jakie Estonia stawia Łotwie za pomoc ofiarowaną przeciwko pułk. Bermondowi, zwrócił się do Polski z prośbą o pomoc.

Francja i kraje bałtyckie.

PARYŻ (LBP). „Temps“ krytykuje politykę angielską w krajach bałtyckich i dowodzi, że ze względu na niemożność hegemonii w tych krajach Rosji lub Polski najlepiej byłoby wzmocnić państwa skandynawskie i utworzyć związek federacyjny Finlandji, Estonji, Łotwy i Litwy.

Wiadomości z Kraju KOWNO.

„Lietuva“ podaje, że 15 b. m. w okolicach Abel żołnierze litewscy pochycili aeroplan niemiecki, który leciał z Berlina do Moskwy z propozycją sprzeczania bolszewikom aeroplanów.

Szawle.

Rosjanie pułku Bermonta pochycili w kasie skarbowej 150 tysięcy marek. 100 tys. zwrócili rządowi litewskiemu, lecz 50 tys. stopniały po drodze.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE

Na pomoc Litwie.

WASZYNGTON, 18.10 (LBT). Senator Mac Cormik zakomunikował w senacie, że zgodnie z otrzymanymi przez siebie informacjami ze źródeł bezwzględnie wiarygodnych, Ameryka postanowiła posłać do Litwy wojsko.

Niemcy a Litwa.

BERLIN, 17.10. (LBT). „Deutsche Allgemeine Zeitung“ podaje, że litwini koncentrują swe wojska na południo-wschód od Szawel, wobec czego przejście tamtejszych wojsk niemieckich będzie utrudnione. Pertraktacje gen. Eberharda z rządem litewskim w tej sprawie nie są jeszcze ukończone. Być może, że litwini napadną na wojska niemieckie. Wobec tego gen. Eberhard zmuszony jest pilnować Szawel, lecz jednocześnie zwrócił się do ministerjum spraw zagranicznych z prośbą o porozumienie się z rządem litewskim.

Gdy znajdujący się w Szawlach oddział pułk. Wirgolicza stał się przeciwnikiem armii litewskiej, naczelne dowództwo wojsk litewskich zmuszone było do odciągnięcia części armii z frontu bolszewickiego i z linii demarkacyjnej i ześrodkować ją koło Poniewieża i Szadowa. By uniknąć niepotrzebnej walki z litwinami, pułk. Wirgolicz za pośrednictwem gen. Eberharda zaproponował litwinom pertraktacje w tej sprawie, które jeszcze trwają. Jednocześnie zaś oddział Wirgolicza opuścił Radziwiliszki i nie przeszkadza władzom litewskim na zajętych przez siebie terenach i w Szawlach w wykonywaniu swych czynności. Lecz litwini stanowczo nastają na to, by wojska Wirgolicza opuściły terytorjum litewskie. Ponieważ na wschód od Szawel znajdują się pułki niemieckie, rosyjskie i litewskie, więc wojsko niemieckie będzie zmuszone wycofywać się przez wojska litewskie i rosyjskie. Pułk. Wirgolicz zwrócił się do rządu litewskiego z propozycją, by z tych miejscowości, przez które będą musiały przetrącać wojska niemieckie, litwini wycofali swe wojska. O ileby rząd litewski zgodził się na to, pułk. Wirgolicz mógłby zająć opuszczone przez litwinów terytorjum, i Niemcy mieliby otwartą drogę do

szewickiego i z linii demarkacyjnej i ześrodkować ją koło Poniewieża i Szadowa. By uniknąć niepotrzebnej walki z litwinami, pułk. Wirgolicz za pośrednictwem gen. Eberharda zaproponował litwinom pertraktacje w tej sprawie, które jeszcze trwają. Jednocześnie zaś oddział Wirgolicza opuścił Radziwiliszki i nie przeszkadza władzom litewskim na zajętych przez siebie terenach i w Szawlach w wykonywaniu swych czynności. Lecz litwini stanowczo nastają na to, by wojska Wirgolicza opuściły terytorjum litewskie. Ponieważ na wschód od Szawel znajdują się pułki niemieckie, rosyjskie i litewskie, więc wojsko niemieckie będzie zmuszone wycofywać się przez wojska litewskie i rosyjskie. Pułk. Wirgolicz zwrócił się do rządu litewskiego z propozycją, by z tych miejscowości, przez które będą musiały przetrącać wojska niemieckie, litwini wycofali swe wojska. O ileby rząd litewski zgodził się na to, pułk. Wirgolicz mógłby zająć opuszczone przez litwinów terytorjum, i Niemcy mieliby otwartą drogę do

Program na 25, 26 i 27 października.

Kino-Teatr Wojskowy № 6

w SALI MIEJSKIEJ OSTROBRAMSKA 5.

1. Uroczystości otwarcia uniwersytetu w Wilnie

zdjęcia z natury.

„Cierniowa droga“ dramat w 5 częściach.

Początek widowisk	Ceny wejściowe na parterze:
0 g 5, 6 1/2	1 m dla wojskowych—1,50 mk. cywil.—3 mk.
8 i 9 1/2 w.	2 " " " " 1,00 " " " 2 "
	3 " " " " 50 " " " 1 "
	Balkon dla wojskowych i cywilnych—50 fen.

Do Kino-Teatru jest swobodne wejście tak dla wojskowych jak i cywilnych.

Rozmówki polsko-litewskie (cena 2 mk. 50 fen.)

Zasady gramatyki litewskiej (cena 2 mk. 50 fen.)

Słowniczek podręczny litewsko-polski (cena 5 mk.)

JERZEGO PESSISA

Księgarnia litewska M. Szlapelisowej ul. Dominikańska, 13.

Na język litewski i odwrotnie tłumaczenia szyldów, rozmaitych plakatów, napisów krótkich, blankietów i rachunków firmowych. i t. p. przyjmuje bezinteresownie księgarnia litewska M. Szlapelisowej, ul. Dominikańska, 13.

M. Putwińska-Zmujdzinowicz
Dentysta, wróciła. Przyjmuje od 2—5.
1 S-to Jerski zauł. 4—5.

Udając się na studia naukowe zagranicę upraszam znajomych listów na moje imię do Wilna nie posyłać.

Piotr Wróblewski.